

Số:182 /BC-HĐND

Hà Tĩnh, ngày 28 tháng 4 năm 2025

BÁO CÁO

**Thẩm tra Tờ trình và dự thảo Nghị quyết tán thành chủ trương sắp xếp,
thành lập đơn vị hành chính cấp xã năm 2025**
(Trình Kỳ họp thứ 27, Hội đồng nhân dân tỉnh khóa XVIII)

Thực hiện phân công của Thường trực Hội đồng nhân dân tỉnh, Ban Pháp chế Hội đồng nhân dân tỉnh báo cáo kết quả thẩm tra Tờ trình số 205/TTr-UBND ngày 28 tháng 4 năm 2025 của Ủy ban nhân dân tỉnh và dự thảo Nghị quyết tán thành chủ trương, thông qua Đề án sắp xếp, thành lập đơn vị hành chính (ĐVHC) cấp xã năm 2025 như sau:

1. Sự cần thiết ban hành Nghị quyết

- Thực hiện đúng chủ trương theo Kết luận số 127-KL/TW ngày 28 tháng 02 năm 2025, Kết luận số 130-KL/TW ngày 14 tháng 3 năm 2025, Kết luận số 137-KL/TW ngày 28 tháng 3 năm 2025 của Bộ Chính trị, Ban Bí thư về việc sắp xếp đơn vị hành chính các cấp và xây dựng mô hình tổ chức chính quyền địa phương 02 cấp và tại Nghị quyết số 60-NQ/TW ngày 12 tháng 4 năm 2025 của Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII: *"Cơ bản thống nhất với các nội dung đề xuất của Bộ Chính trị và Đề án về phương án sáp nhập ĐVHC cấp tỉnh, không tổ chức cấp huyện, sáp nhập cấp xã và xây dựng mô hình chính quyền địa phương 02 cấp"*; đồng ý sáp nhập ĐVHC cấp xã bảo đảm cả nước giảm khoảng 60-70% số lượng ĐVHC cấp xã so với hiện nay".

- Trên cơ sở thực tiễn tổ chức ĐVHC các cấp thời gian qua và kết quả tích cực của công tác sắp xếp ĐVHC cấp huyện, cấp xã giai đoạn 2019 - 2021 và giải đoạn 2023 - 2025, Bộ Chính trị và Ban Bí thư đã ban hành Kết luận số 126-KL/TW ngày 14 tháng 02 năm 2025 và Kết luận số 127-KL/TW ngày 28 tháng 02 năm 2025, trong đó yêu cầu: *"Nghiên cứu định hướng sáp nhập một số ĐVHC cấp tỉnh, không tổ chức cấp huyện, sáp nhập một số ĐVHC cấp xã; thực hiện mô hình địa phương 02 cấp (tổ chức Đảng, chính quyền, đoàn thể), bảo đảm tinh gọn nhẹ, hiệu năng, hiệu lực, hiệu quả"*.

2. Về cơ sở pháp lý và thẩm quyền ban hành Nghị quyết

Căn cứ các cơ sở pháp lý sau:

- Nghị quyết số 74/NQ-CP ngày 07 tháng 4 năm 2025 của Chính phủ về ban hành Kế hoạch thực hiện sắp xếp đơn vị hành chính và xây dựng mô hình tổ

chức chính quyền địa phương 02 cấp.

- Quyết định số 759/QĐ-TTg ngày 14 tháng 4 năm 2025 của Thủ tướng Chính phủ về Phê duyệt Đề án sắp xếp, tổ chức lại đơn vị hành chính các cấp và xây dựng mô hình tổ chức chính quyền địa phương 02 cấp: "...4.2.1. Căn cứ vào nguyên tắc sắp xếp ĐVHC quy định tại Nghị quyết của Ủy ban Thường vụ Quốc hội về việc sắp xếp ĐVHC năm 2025, UBND cấp tỉnh có trách nhiệm xây dựng, lựa chọn phương án sắp xếp ĐVHC cấp xã, bảo đảm cả mức giảm khoảng 60% đến 70% số lượng ĐVHC cấp xã so với hiện nay..."

- Quy định tại khoản 4 Điều 10 Luật Tổ chức chính quyền địa phương năm 2025: "Sau khi có kết quả lấy ý kiến Nhân dân, cơ quan xây dựng đề án có trách nhiệm hoàn thiện đề án và gửi Hội đồng nhân dân cấp tỉnh, cấp huyện, cấp xã ở các đơn vị hành chính có liên quan để xem xét, cho ý kiến về việc thành lập, giải thể, nhập, chia đơn vị hành chính, điều chỉnh địa giới và đổi tên đơn vị hành chính".

- Quy định tại khoản 4 Điều 9 Nghị quyết số 76/2025/UBTVQH ngày 14 tháng 4 năm 2025 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội về việc sắp xếp đơn vị hành chính đã quy định: " Sau khi có kết quả lấy ý kiến Nhân dân, Ủy ban nhân dân cấp tỉnh hoàn thiện đề án, gửi Hội đồng nhân dân các cấp có liên quan xem xét, biểu quyết về chủ trương sắp xếp đơn vị hành chính cấp xã, tổng hợp và gửi Bộ Nội vụ để thẩm định".

Căn cứ các quy định cụ thể nêu trên, thẩm quyền ban hành Nghị quyết về chủ trương sắp xếp đơn vị hành chính cấp xã thuộc Hội đồng nhân dân tỉnh; Nghị quyết của HĐND tỉnh là một trong các thành phần hồ sơ của Đề án sắp xếp đơn vị hành chính cấp xã, trình Bộ Nội vụ thẩm định, trình Chính phủ trình Ủy ban Thường vụ Quốc hội xem xét, quyết định theo thẩm quyền.

3. Về trình tự, thủ tục thực hiện

Ban Pháp chế Hội đồng nhân dân tỉnh nhận thấy Ủy ban nhân dân tỉnh đã chỉ đạo Sở Nội vụ thực hiện đầy đủ trình tự, thủ tục xây dựng Đề án sắp xếp đơn vị hành chính cấp xã theo chỉ đạo của Trung ương. Đề án được tổ chức lấy ý kiến Nhân dân theo quy định.

4. Về nội dung Dự thảo Nghị quyết

Dự thảo Nghị quyết gồm 03 điều:

Điều 1. Tán thành chủ trương sắp xếp ĐVHC cấp xã của tỉnh Hà Tĩnh.

Điều 2. Tổ chức thực hiện.

Điều 3. Điều khoản thi hành.

a. Qua rà soát, Ban Pháp chế nhận thấy nội dung dự thảo Nghị quyết đảm bảo theo các quy định của Ủy ban Thường vụ Quốc hội và Chính phủ, cụ thể:

- Về nguyên tắc và tiêu chí

Điều 2 Nghị quyết số 76/2025/UBTVQH15 ngày 14 tháng 4 năm 2025: *"...Việc sắp xếp đơn vị hành chính cấp tỉnh, cấp xã được thực hiện đối với các đơn vị hành chính có diện tích tự nhiên hoặc quy mô dân số chưa đáp ứng tiêu chuẩn của đơn vị hành chính tương ứng quy định tại Nghị quyết 1211/2016/UBTVQH13 về tiêu chuẩn của đơn vị hành chính và phân loại đơn vị hành chính và Nghị quyết số 76/2025/UBTVQH15 (sau đây gọi là Nghị quyết của Ủy ban Thường vụ Quốc hội về tiêu chuẩn của đơn vị hành chính và phân loại đơn vị hành chính);..."*

- Điều 5 Nghị quyết số 76/2025/UBTVQH15 ngày 14 tháng 4 năm 2025: *"...Xã hình thành sau sắp xếp không thuộc điểm a và điểm d khoản này có quy mô dân số đạt từ 200% trở lên và diện tích tự nhiên đạt từ 100% trở lên tiêu chuẩn của xã tương ứng quy định tại Nghị quyết của Ủy ban Thường vụ Quốc hội về tiêu chuẩn của đơn vị hành chính và phân loại đơn vị hành chính..."*

- Phường hình thành sau sắp xếp có diện tích tự nhiên đạt từ 5,5 km² trở lên; đối với phường thuộc thành phố trực thuộc trung ương có quy mô dân số đạt từ 45.000 người trở lên; phường thuộc tỉnh hình thành sau sắp xếp ở khu vực miền núi, vùng cao, biên giới có quy mô dân số đạt từ 15.000 người trở lên; các phường còn lại có quy mô dân số đạt từ 21.000 người trở lên;

... Trường hợp sắp xếp từ 03 đơn vị hành chính cấp xã trở lên thành 01 xã, phường mới thì không phải xem xét định hướng về tiêu chuẩn quy định tại khoản 1 Điều này..."

- Mục 4.1. Nguyên tắc tổ chức sắp xếp lại ĐVHC cấp xã, Quyết định số 759/QĐ-TTg ngày 14 tháng 4 năm 2025 của Thủ tướng Chính phủ về Phê duyệt Đề án sắp xếp, tổ chức lại đơn vị hành chính các cấp và xây dựng mô hình tổ chức chính quyền địa phương 02 cấp:

(1) Sắp xếp, tổ chức lại các ĐVHC cấp xã hiện nay theo hướng bỏ cấp trung gian (cấp huyện), hình thành các ĐVHC cấp xã mới, gồm xã, phường và đặc khu (không còn loại hình ĐVHC thành phố thuộc tỉnh, thành phố thuộc thành phố trực thuộc trung ương, thị xã, quận, huyện, thị trấn).

(2) ĐVHC cấp xã sau sắp xếp phải đảm bảo chính quyền địa phương cấp xã quản lý hiệu quả địa bàn, nắm chắc tình hình, gần dân, sát dân, phục vụ Nhân dân tốt nhất.

(3) Trường hợp sắp xếp phường với các ĐVHC cùng cấp thì ĐVHC sau sắp xếp là phường; trường hợp sắp xếp xã, thị trấn thì ĐVHC mới sau sắp xếp là xã.

... (7) Tổng số lượng ĐVHC xã, phường sau sắp xếp giảm còn khoảng 60 - 70% so với số lượng ĐVHC cấp xã hiện nay trên địa bàn tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương... ”

- Mục 4.2 Về tiêu chuẩn của ĐVHC cấp xã, Quyết định số 759/QĐ-TTg ngày 14 tháng 4 năm 2025

(1) Xã miền núi, vùng cao hình thành sau sắp xếp có diện tích tự nhiên đạt từ 200% trở lên và quy mô dân số đạt từ 100% trở lên tiêu chuẩn của xã tương ứng quy định tại Nghị quyết của Ủy ban Thường vụ Quốc hội về tiêu chuẩn của đơn vị hành chính và phân loại đơn vị hành chính;

(2) Xã hình thành sau sắp xếp không thuộc trường hợp nêu trên có quy mô dân số đạt từ 200% trở lên và diện tích tự nhiên đạt từ 100% trở lên tiêu chuẩn của xã tương ứng quy định tại Nghị quyết của Ủy ban Thường vụ Quốc hội về tiêu chuẩn của đơn vị hành chính và phân loại đơn vị hành chính;

(3) Phường hình thành sau sắp xếp thuộc thành phố trực thuộc trung ương có quy mô dân số từ 45.000 người trở lên; phường thuộc tỉnh hình thành sau sắp xếp ở khu vực miền núi, vùng cao, biên giới có quy mô dân số từ 15.000 người trở lên; các phường còn lại có quy mô dân số từ 21.000 người trở lên; diện tích tự nhiên đạt từ 5,5 km² trở lên.

...4.2.2. Trường hợp sắp xếp từ 03 ĐVHC cấp xã trở lên thành 01 xã, phường mới thì không phải xem xét, đánh giá tiêu chuẩn.

- Căn cứ các quy định, hướng dẫn nêu trên, tổng số ĐVHC cấp xã hiện tại là 209 ĐVHC thực hiện sắp xếp, thành lập 67 ĐVHC cấp xã mới (bao gồm 9 phường, 58 xã); tổng số xã, phường sau sắp xếp là 69 (xã Sơn Kim 1, Sơn Kim 2 giữ nguyên), giảm 140 ĐVHC cấp xã (tỷ lệ 66,99%) nằm trong quy định từ 60-70%. Tuy nhiên, ở giai đoạn trước chúng ta đã sắp xếp từ 262 xã, phường xuống còn 209 xã, phường nên tổng số đơn vị hành chính cấp xã của tỉnh đã giảm mạnh qua cả hai giai đoạn. Tính tổng thể, tỉnh ta đã đạt mức giảm cao so với yêu cầu.

Ban Pháp chế nhận thấy so sánh với tiêu chí của ĐVHC cấp xã mới theo quy định thì 67 ĐVHC cấp xã mới của tỉnh: 100% số ĐVHC hình thành sau sắp xếp đạt tiêu chuẩn điều kiện theo quy định, trong đó có 58/67 đơn vị mới đạt cả hai tiêu chuẩn; 9/67¹ đơn vị đạt 01 tiêu chuẩn, tuy vậy đây đều là các trường hợp nhập từ 3 đơn vị, bảo đảm định hướng về tiêu chuẩn của ĐVHC hình thành sau sắp xếp theo quy định tại Điều 5 Nghị quyết số 76/2025/UBTVQH15.

¹ Phường Hải Ninh (thị xã Kỳ Anh), xã Thạch Lạc (thành phố Hà Tĩnh), xã Đông Kinh (huyện Thạch Hà), xã Đức Đồng (huyện Đức Thọ), xã Đức Minh (huyện Đức Thọ), xã Sơn Giang (huyện Hương Sơn), xã Sơn Tiến (huyện Hương Sơn), xã Mai Hoa (huyện Vũ Quang), xã Thượng Đức (huyện Vũ Quang)

- Đối với tên gọi của các phường, xã sau sắp xếp

Ban Pháp chế nhận thấy tên gọi mới của các phường, xã sau sắp xếp cơ bản đảm bảo theo quy định tại điểm a khoản 2 Điều 7 Nghị quyết số 76/2025/UBTVQH15 ngày 14 tháng 4 năm 2025: “*Tên của đơn vị hành chính cấp xã cần dễ đọc, dễ nhớ, ngắn gọn, bảo đảm tính hệ thống, khoa học, phù hợp với các yếu tố truyền thống lịch sử, văn hóa của địa phương và được Nhân dân địa phương đồng tình ủng hộ*”.

Tuy nhiên, vẫn còn một bộ phận người dân băn khoăn về tên gọi của một số ít xã sau sắp xếp. Việc đặt tên là thẩm quyền của Ủy ban Thường vụ Quốc hội. Vì vậy, cần tiếp tục đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giải thích để tạo sự đồng thuận cao trong Nhân dân.

- Về địa điểm đặt trụ sở

Cơ bản những kiến nghị của Ban Pháp chế đã được cơ quan soạn thảo tiếp thu và điều chỉnh. Ban Pháp chế cho rằng, địa điểm đặt trụ sở hiện nay là phù hợp, đảm bảo yêu cầu về hành chính và phục vụ Nhân dân.

b. Về ngôn ngữ, thể thức, kỹ thuật trình bày và trình tự, thủ tục soạn thảo văn bản

Bảo đảm theo quy định của Nghị định số 30/2020/NĐ-CP ngày 05 tháng 3 năm 2020 của Chính phủ về công tác văn thư.

5. Kiến nghị

- Về cơ bản, Ban thống nhất với Phương án sắp xếp thành lập đơn vị hành chính cấp xã năm 2025; bên cạnh đó, Ban đề nghị quan tâm nội dung sau: Đối với phương án Tổ dân phố 2, 3 và 2/5 dân số của Tổ 4 với 2.300 nhân khẩu của phường Đại Nài sáp nhập với xã Tân Lâm Hương và Thạch Đài để thành lập Phường Hà Huy Tập: Do đây là các hộ dân bị chia cắt bởi Quốc lộ 1A, mặt khác sáp nhập về 02 xã trên để thành lập phường Hà Huy Tập sẽ tăng thêm số phường trên địa bàn nên Ban Pháp chế cho rằng, phương án sáp nhập trên là phù hợp với mục tiêu tăng tỷ lệ đô thị hóa. Tuy vậy, Ban băn khoăn là phương án trên có khả thi hay không vì diện tích đô thị và dân số của các Tổ dân phố thuộc phường Đại Nài sát nhập vào 2 xã nêu trên chỉ chiếm tỷ lệ rất nhỏ²; các hộ dân này cũng có đơn gửi các cấp, các ngành đề nghị không chia tách mà sáp nhập toàn bộ phường Đại Nài về một phường do tình bố trí. Nội dung này, Ban Pháp chế đề nghị đại biểu Hội đồng nhân dân tỉnh nghiên cứu, xem xét thấu đáo trước khi quyết định thông qua Nghị quyết.

- Việc không tổ chức cấp huyện; sắp xếp, sáp nhập các đơn vị hành chính

² Tương ứng 1,4 km² so với diện tích 2 xã Tân Lâm Hương và Thạch Đài là 31,22 km² tỷ lệ 4,48%; dân số 2.300 nhân khẩu so với 26.442 nhân khẩu tỷ lệ 8,69%.

cấp xã ít nhiều ảnh hưởng đến tâm lý, tư tưởng trong một bộ phận cán bộ và Nhân dân, do đó đề nghị chính quyền các cấp và cơ quan có liên quan làm tốt công tác tuyên truyền, vận động, giải thích; kịp thời nắm bắt tâm tư, nguyện vọng của cán bộ, công chức và Nhân dân để giải quyết những khó khăn, vướng mắc khi thực hiện việc sắp xếp đơn vị hành chính.

- Sau sắp xếp, quy mô (diện tích, dân số) các phường, xã tăng, tạo áp lực trong công tác quản lý. Vì vậy, cần rà soát, đánh giá năng lực đội ngũ cán bộ để bố trí vào các vị trí phù hợp ở ĐVHC mới. Đồng thời, đào tạo để nâng cao năng lực quản lý, đáp ứng yêu cầu của mô hình chính quyền hai cấp. Xây dựng lộ trình cụ thể trong 5 năm để sắp xếp, phân bổ hoặc tinh giản nhân sự một cách hợp lý, đảm bảo quyền lợi và tránh bất ổn.

- Các đơn vị hành chính mới phải tiếp tục triển khai các dự án, công trình và nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội ngay sau khi thành lập. Đảm bảo dịch vụ hành chính công không bị gián đoạn, tránh tình trạng quá tải hoặc chậm trễ khi người dân làm thủ tục hành chính. Tăng cường công tác quản lý địa bàn, đảm bảo an ninh quốc phòng và an sinh xã hội trong giai đoạn chuyển tiếp.

- Sau sáp nhập, nhiều trụ sở, tài sản công sẽ không còn được sử dụng, cần có phương án sử dụng hiệu quả, tránh lãng phí. Ngoài ra, việc lưu trữ, quản lý tài liệu, sổ sách tài chính và hồ sơ hành chính cần thực hiện đúng quy định, tránh thất lạc hoặc sai sót trong quá trình chuyển giao.

- Chỉ đạo các địa phương, đơn vị tạo điều kiện thuận lợi cho cá nhân, tổ chức trong việc thay đổi con dấu, các loại giấy tờ liên quan. Thiết lập cơ chế tiếp nhận và giải quyết khiếu nại liên quan đến sáp nhập, đặc biệt là các vấn đề về đất đai, tài sản và quyền lợi của cán bộ, người dân.

Ban Pháp chế kính trình Hội đồng nhân dân tỉnh xem xét, quyết định./.

Nơi nhận:

- Thường trực HĐND tỉnh;
- UBND tỉnh;
- Thành viên Ban Pháp chế HĐND tỉnh;
- Đại biểu HĐND tỉnh;
- Lưu: VT, HĐ5.

**TM. BAN PHÁP CHẾ HĐND
TRƯỞNG BAN**

Nguyễn Thị Nhuận